

Universitätsbibliothek Wuppertal

Accipite studiosi omnes Auli Gellii noctes micantissimas

Gellius, Aulus

Impressum Venetiis, Anno d[omi]ni. M.D.IX. die. xx.Aprilis

Liber secundus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-475](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-475)

Diatriba

Interrogavi in diatriba Taurum an sapiens irascetur? Dabat enim saepe post quotidianas lectiones: quarendi: quod quis uellet potestatem. Is cum grauiiter: & copiose de morbo affectu ue iræ differuisset: quæ & in ueterum libris: & in ipsius commentariis exposita sunt: conuertitur ad me qui interrogaueram: Et hæc ego inquit sup irascendo sentio Sed quid & Plutarchus noster uir doctissimus: & prudentissimus senserit: nõ ab re est ut id quoq; audias Plutarchus inquit seruo suo nequã homini & contumaci: sed libris disputationibusq; philosophiæ aures imbutas habenti tunc cã detrahi, ob nescio quod delictũ: cædique eũ toto iussit: cœperat uerberari: obloquebatur: non meruisse: ut uapulet: nihil mali: nihil sceleris admisisse. Postremo uociferari interuapuladũ incipit. neq; iam q̄rimonias aut gemitus eiulatusq; facere: sed uerba seria & obiurgatoria. Non ita esse Plutarchum: ut diceret p̄hm irasci turpe eẽ saepe eũ de malo iræ desertauisse: librx quoq; πρὸ ἀοργησιῶν idest de non irascendo uel irascibilitate pulcherrimum conscripsisse. Is omnibus: quæ in eo libro scripta sunt: nequaq; conuenire: q; puolutus: effususq; in iram plurimis se plagis mulctaret. Tum Plutarchus lente & leniter: qd autem inquit uerbero: nunc ego tibi irasci uideor: ex uultu ne meo: an ex uoce: an ex colore: an etiã ex uerbis correptum esse me ira itelligis? Mihi quidem neq; oculi (opinor) truces sunt: neq; os turbidũ: neq; immaniter clamo: neq; i spumã: robor emue efferuesco. Neq; pudẽda dico: aut p̄nitẽda: neq; oĩno trepido ita & gestio: hæc enĩ oĩa si ignoras: signa esse iræ solẽt: & simul ad eũ q̄ cedebat: cõuersus interi inqt: dũ ego atq; hic disputamus: hoc tu age. Sũma at̄ totius sniæ Tauri hæc fuit: nõ idẽ esse existimauit ἀοργησιῶν καὶ ἀναληψιῶν. i. in irascetiã & indolentiã. Aliudq; eẽ nõ iracũdũ animũ: aliud ἀνάληπτον καὶ ἀνάδνητον. i. hebetẽ ac stupẽtẽ. Nã aliorũ omnium quos latini philosophi affectus uel affectiões græci πάθος appellãt: ita huius quoq; motus animi: q̄ cũ est ulciscendi causa seuior/ ira dicit̄ / nõ priuationẽ esse utilẽ censuit/ quã græci στέρησις dicunt: sed medio critatem: quam μετρίότης illi appellant.

Sedi loco

Signa Iræ

AVLIGELLI NOCTIVM ATTICARVM COMMENTARII
LIBER SECUNDVS.

Quo genere solitus sit philosophus Socrates exercere patientiam corporis: deque eiusdem uiri patientia. Cap. I.

Inter labores uoluntarios: & exercitia corporis ad fortuitas patientiæ uices firmamẽtũ id quoq; accepimus Socratẽ facere insueuisse/ stare solitus Socrates dicit̄ pertinaci statu p̄dus/ atq; p̄nox a summo lucis ortu ad solẽ alterũ orientẽ incõueniẽs/ immobilis iisdẽ in uestigiis/ & ore atq; oculis eundẽ in locũ directis cogitabũdus/ rãq; quodã secessu mētis/ atq; aĩ factõ a corpore/ Quã rem cum Phauorinus de fortitudine eius uiri/

Sol pro die

Inter necino
græ morbi,

ut pleraq; differens attigisset πολλὰ κίς. i. sæpenumero inqt ἐξ ἡλίου εἰς ἡλίον εἰς τῆκε
ἀστραβέστερος τῶν πρὲ μίον. i. de sole ad solē erectior stipitibus arborū steterat.
Tēperantia quoq; eū fuisse tanta traditū est: ut oīa fere uitæ suæ tēpora ualitu-
dine inoffensa uixerit. In illius ēt pestilētiæ uastitate: q̄ in bello pelopōnesiaco
iprime ipsam atheniensīū ciuitatē internecino genere morbi depopulata est. is
parcēdi: moderandi q; rōnibus dicit: & a uoluptatū labe cauisse: & salubritates
corporis retinisse. ut nequa q̄ fuerit communi omnium cladi obnoxius.

¶ Quæ rō obseruatio q; officioꝝ eē debeat iter p̄es: filioꝝ q; i discūbēdo sedē-
do q; atq; i id gēus rebus: domi foris q;. Si filiū magistratus sūt & p̄es priuati:
sup q; ea re Tauri p̄hi dissertatio & exēplū ex historia romana petitū. Cap. II.

D philosophū Taurū athenas: uisēdi cognoscēdi q; eius gratia: ue-
nerat uir clarissimus: p̄ses Cretæ puincia: & cū eo simul eius dē p̄si
dis p̄. Taurus sectatoribus cōmodū dimissis sedebat pro cubiculi
foribus: & cū assistētibus nobis sermocinabat. Introiuit puincia p̄
ses: & cū eo p̄. Assurrexit placide Taurus & post mutuā salutationē refedit. Al-
lata mox una sella est qua in prōptu erat: atq; dū aliæ p̄mebant: apposita est. In-
uitauit Taurus patrē p̄sidis ut sederet. Atq; ille ait sedeat hic potius qui po. ro.
magistratus est. Absq; p̄iudicio inqt Taurus tu interea sede quū īspicimus. q̄ri-
mus q; utrū cōueniat te ne potius sedere: q; p̄ es: an filiū q; magistratus ē. Et cū
p̄r assēdisset: appositū q; esset aliud filio quoq; eius sedile: uerba sup ea re tau-
rus facit eū sūma dū boni: honoꝝ atq; officioꝝ p̄p̄satiōe Eoꝝ uerboꝝ snia hæc
fuit. In publicis locis: atq; mūeribus: atq; actiōibus patꝝ iura: cū filioꝝ q; in ma-
gistratu sunt potestatibus collata iter quiescere paululū & cōiuere. Sed quū
extra rēp. i domestica re: atq; uita sedeat: ambularet: i cōiuiuiū quoq; familiari
discūbat: tū inter filiū magistratū: & patrē priuatū publicos honores cessare:
naturales & gēuinos exoriri: hoc igit inqt: q; de me uēistis: q; colloqmur nūc:
q; de officiis disceptamus: priuata actio est: Itaq; utere apd me iis honoribꝝ pri-
or: q; bꝝ domi quoq; uræ te uui priorē decet. Hæc atq; alia in eādē sniam taurus
grauiter simul & comiter differuit: qd at sup huiuscem oī p̄ris atq; filii officio
apd Claudiū legerimus: nō eē ab re uisū est: ut adscriberemus. Posuimus igit
uerba ipa q̄ drigariū ex ānali eius. vi. trās scripta Deide facti cōsules Sempronius
Gracchus iteꝝ. Q. Fabius maximus filius eius q; priore anno erat cōsul: ei cō-
sul p̄r p̄cōsul obuiā i æquo uehēs uenit. Neq; descēdere uoluit: q; pater erat: &
q; inter eos sciebat maxima concordia conuenire: lictores non ausi sunt descē-
dere iubere. Vbi iuxta uenit tū cōsul ait descēdere iube: qd postea q̄ licitor ille
qui apparebat cito intellexit. Maximū procōsulē descendere iussit. Fabius ipe-
rio pareat: & filiū collaudauit: quum imperiū: quod populi esset: retineret.

Filiorum
in patres
officium

¶ Quæ rōne uerbis qbusdā uocabulis q; ueteres imiserūt. h. l̄ræ spiritū. C. III.
L̄ræ: siue illā spiritū magis q̄ litterā dici oportet: inferebāt eā uete-
res nostri pleris q; uocibus uerboꝝ firmādis roborādis q;: ut sonus
eay eēt uiridior uegetior q;. Atq; id uidentē fecisse studio & exēplo
l̄guæ attice satis notū est atticos ἰχθυὶν ἰ γοῦ. i. pisce pauperē. multa
itidem alia:

H littera

itidē a
Sic la
sic all
spiritū
neruis
nobis
disse
aureis
ti fore
Iuce
quoq;
disput
¶ Q
psit. Et
C. Ba
inquit
sniam
magis
onem
bus de
est pa
nam n
aliū qu
& reus
in hoc
iccirco
accusa
¶ Q
¶ B
¶ Q
qui im

itidē alia: citra morē gentium grāciā cæterarū inspirātis prime litteræ dixisse. Sic lachrymas, sic sepulchrū, sic ahenum sic uehēmēs, sic inchoare, sic helluari, sic allucinari, sic honera: sic honustum dixerunt. In his uerbis oibus litteræ seu spiritus istius nulla ratio uisa est, nisi ut firmitas & uigor uocis: q̄si quibusdam neruis additis intendere. Sed quoniā aheni quoq; exemplo usi fuimus uenit nobis in memoriam. Fidum optatumq; multi nominis romæ grāmaticū ostendisse mihi librū æneidos secundū mirā adæ uetustatis: emptū in sigillariis, xx. aureis, quē ipsius Virgiliti fuisse credebatur: in quo duo isti uersus quū ita scripti forent. Vestibulum ante ipsum, primoq; in limine pyrrhus, Exultat telis & luce coruscus aena, additam supra uidimus, h. litterā, & aena factū. Sic i illo quoq; Virgiliti uersu in optimis libris scriptū iuenimus, Aut foliis undā tepidi dispumat aheni.

Lachryma.
Sepulchre.
Ahenum
Uehemens.
inchoare
helluare
hallucinare.
Honera.
Honustum

Oris in memoria

Quā ob causam, C. Bassus genus quoddā iudicii diuinationē appellari scriptis. Et quam aliam causam esse eius uocabuli dixerunt. Cap. III

Quam de constituendo accusatore quæritur, iudiciūq; super ea reddidit, cuius potissimum ex duobus pluribusue accusatio subscripta ne in reum mittat, ea res atq; iudicium cognitio diuinatione appellat. Id uocabulum quam ob causam ita factum sit quæri solet.

C. Bassus in tertio librorū: quos de origine uocabulorū cōposuit. Diuinatione inquit iudicium appellat, quoniam diuinare quodāmodo iudicē oportet: quā sniam sese ferre par sit. Nimis quidem est in uerbis, C. Bassi rō imperfecta uel magis inops & ieiuna. Sed uidetur eum significare uelle: iccirco dici diuinationem: q̄ in aliis quidem causis iudex ea quæ didicit: quæq; argumētis uel testibus demonstrata sunt sequi solet. In hac autem re: quum eligendus accusator est parua admodū: & exilia sunt: quibus moueri iudex possit: & propterea quānam magis ad accusandum idoneus sit: quasi diuinādū est. Hæc Bassus. Sed alii quidam diuinationem esse appellatam putant / quoniam quum accusator & reus duæ res q̄si cognatæ: cōiunctæq; sint: neq; una sine altera cōstare possit, in hoc tamen genere causæ reus quidem iam est, sed accusator nondum est: & iccirco quod adhucque deest: & latet diuinatione supplēdum est: quisnam accusator sit futurus.

Diuinatione

Quam lepide designateq; dixerit P hauorinus philosophus / quid intersit inter Platonis & lysia orationem. Cap. V.

P hauorinus de Lysia & Plato ne solitus ē dicere: si ex platonis inquit oratione uerbum aliquod demas: mutæue: atq; id cōmodissime facias / de elegancia tamen detraxeris / si ex Lysia de sententia.

Plato
Lysias

Quibus uerbis ignauiter & abiecte Virgilius usus esse dicatur: & quid iis qui improbe dicunt respondeatur. Cap. VI.

Nonnulli grāmatici ætatis superioris in quibus est Cornutus Annetus / haud sane indocti / neque ignobiles / q̄ cōmentaria in Virgiliū cōposuerūt / reprehendūt / quasi icuriose & abiecte uerbū positum in his uersibus Candida succinctā latrantibus inguina monstris

Cornutus
Annetus

haud sane indocti,

Squalere,

Epicurus quoq; simili modo maximã uoluptatē: detractiōē priuationēq; omnis doloris definiuit his uerbis ὁ πόνος τὸ ἢ ἀλγὸν ἢ ὑποελαίρεσις .i. hęc est definitio doloris detractio. Eadē rōne idem Virg. inamabilem dixit stigiã paludē. Nã sicut illaudatū κατα, .i. secundū laudis ἐξήρησις, .i. priuationē: ita inamabile κατα amoris ἐξήρησις detestatus est. Altero modo illaudatus ita defenditur, laudare significat prisca lingua nominare: appellareq; sic in actionibus autem ciuilibus laudari id dicitur: quod est nominatius. Illaudatus enim est quasi illaudabilis: qui neq; mentione, aut memoria ulla dignus: neq; unquam nominandus est. Sicuti quōdam a communi consilio asiã decretum est: uti nomen eius: qui templū dianę ephesię incenderat: nequis ullo in tempore nominaret. Tertium restat ex hiis: quę reprehensa sunt: q; tunicam squalentē auro dixit. Id autem significat copiam densitatēq; auri in squamę speciem intexti. Squalere enim dictum est a squamę crebritate: asperitateq;: quę in serpentum pisciumq; coriis uisuntur Quã rem & alii: & hic quidem poeta locis aliquod demonstrat. Quem pellis inquit ahenis in plumã squamis auro conferta tegebat. Et alio loco. Iamq; adeo rutilū thoraca idutus Ahenis. Horrebat squamis. Accius i pelopidis ita scribit. Eius serpentis squamę squalido auro: & purpurea prætextã. Quicquid igitur nimis inculcatū obsitūq; aliqua re erat & incuteret, uisentibus facie noua horrorē id squalere dicebat sic i corpibus icultis squamosisq; alta cōgerie sordium squalor appellabat. Cuius significatiōis multo assiduoq; usu totū id uerbū ita cōtaminatū est: ut iã squalor de re alia nulla: q; de solis squamētis dici cœperit.

De officio erga parētes liberorū: deq; ea re ex phia libris: i qbus scriptū qsi tūq; est: an semp in oibus patris iussis obsequēdū sit. Cap. VII.

Queri solitum est in philosophorū deceptatiōibus: an semper inq; oibus iussis patri parēdū sit. Super ea re graci: nostriq; qui de officii scripserunt: tres sententias esse quę spectādæ considerandęq; sint: tradiderūt: easq; subtilissime diiudicauerūt. Earū una est: oibus quę pater imperat parēdū. Altera est: in quibusdã parēdū: quibusdam non obsequēdū. Tertia est: nihil necessum esse patri obseq; & parere. Hęc sentētia quoniã primore aspectu nimis ifamis est: super ea prius quę dicta sunt: dicemus Aut recte inquit imperat pater: aut perperã. Si recte imperat: non quia imperat parēdū: sed quoniã id fieri ius est: faciendū est. Si perperam: nequaq; scilicet faciendum quod non fieri oportet. Deinde ita cōcludūt: nequa q; est igitur patri parēdum/ quę imperat. Sed neq; istam sententiã pbari accepimus. Argutiola quippe hęc: sicuti mox oñdemus/ friuola & inanis est. Neq; aut illa quã primo in loco diximus: uera & proba uideri potest/ omnia esse quę p̄ iusserit parēdū. Quid enim si p̄ditionē patrię: si matris necem/ si alia quę dã imperarit turpia/ aut impia. Media igitur sententia optima/ atq; tutissima uisa est. Quaedam esse parēdum: quaedam non obsequendum. Sed ea tamen quę obsequi nō oportet leniter & uerecunde/ ac sine detestatione nimia sine obprobatione acerba reprehensionis declinanda sensim/ & relinquenda esse dicunt: q; respuenda. Conclusio uero illa: qua colligitur sicuti supra dictum est:

Katastrophis

Inamabilis
Laudare

Squalere.

Squalor

Inpisanu
coris

Officia
filiorū in
patres

Offina

Non tres
inditiones

Argutiola

Media sente
na optima

Epicurus

nihil patri parēdum: imperfecta est. Refutari ac dilui sic potest. Omnia quæ in rebus humanis fiunt, sicuti docti censuerūt: aut honesta sunt: aut turpia. Quæ sua ut recta: aut honesta sunt ut fidem colere: ut patriā defendere: ut amicos diligere: ea fieri oportet: siue imperet pater: siue non imperet. Sed quæ his cōtraria: quæq; turpia & omnino iniqua sunt ea ne si imperet quidem: Quæ uero in medio sunt: & a græcis tum ἀδιάφορα. i. indifferentia: tum μέσα. i. media appellantur: ut in militia ire: rus colere: honores capefcere: causas defendere: uxorem ducere: uti iussu p̄ficisci, ut accersitū uenire: quoniā: & hæc: & his similia per sese ipsa neque honesta sunt: neq; turpia: sed perinde ut a nobis agunt ita ipsīs actionibus aut probāda fiunt: aut reprehēdēda. propterea in huiusmodi oīum reꝝ generibus patri parendū esse censent: ueluti si uxore ducere imperet, aut causas pro reis dicere: quod. n. utrūq; in genere ipso: per sese neq; honestū, neq; turpe est: iccirco si pater iubeat obsequēdū ē. Quid. n. si iperet uxore ducere infamē: propudiosam criminofam? Aut pro reo Catilina aliquo: aut. C. Bibulo, aut. P. Clodio causam dicere? non scilicet parēdum: quoniā accedente aliquo turpitudinis numero desinunt eē per sese hæc media. atque indifferentia. Non ergo integra est propositio dicēda: aut honesta sunt q̄ iperat pater: aut turpia. Neq; ὑγιές νόμιμον διεξενγμένον. i. sanū legiūmum disiunctū uideri potest deest enim disiunctioni isti tertiu: aut neq; honesta sunt, neq; turpia, quod si additur, potest ita concludi: nonnunq̄ est igitur patri parendum.

ἀδιάφορα
μέσα media

Patri nō eē
obsequēdum

Quod parum æqua reprehensio epicuri a plutarcho peracta sit in syllogismi disciplina. Cap. VIII.

Plutarcho secūdo libroꝝ: quos de Homero cōposuit: imperfecte atq; præpostere: atq; inscite syllogismo esse usum Epicurū dicit. Verbaque ipsa Epicuri ponit ὁ θάνατος ὁ ὀδὲν πρὸς ἡμᾶς τὸ πᾶρ διαλυθὲν ἀναιδητέ. τὸ δὲ ἀναιδητοῦν ὁ ὀδὲν πρὸς ἡμᾶς. i. mors nihil ad nos: Nā dissolutū nō sentit: qd̄ aut nō sentit nihil ad nos. Nā p̄termisit inqt̄ q; in prima parte sumere debuit ὁ θάνατος ψυχῆς καὶ σώματος διάλυσις: idest mors animæ & corporis dissolutio. Tum deinde eodem ipso: quod omiserat q̄si posito cōcesse q; ad confirmandum aliud utitur, progredi autem hic inquit syllogismus nisi illo prius posito non potest. Vere hoc quidem Plutarcho de forma & ordine syllogismi scripsit. Nam si ut in disciplinis traditur: ita colligere: & ratiocinari uelis: sic dici oportet: ὁ θάνατος ψυχῆς καὶ σώματος διάλυσις, τὸ δὲ διαλυθὲν ἀναιδητέ τὸ δὲ ἀναιδητοῦν ὀδὲν πρὸς ἡμᾶς: idest mors animæ corporisq; est dissolutio: dissolutum autem non sentit, quod uero non sentit: nihil ad nos. Sed Epicurus cuiusmodi homo est non in citia uide tur partem illam syllogismi prætermisse. Neq; id ei negociū fuit syllogismum tanq̄ in scholis philosophoꝝ cū numeris oībus/ & cum suis finibus dicere. Enim p̄fecto quia separatio aīæ & corporis in morte euidēs est/ non est ratus necessariā esse eius admonitionē/ quod oībus prorsus erat obuiū: sicuti etiā q; conclusionē syllogismi nō in fine posuit/ sed in principio. Nā id quoq; nō impite factum: quis nō uidet? A pud Plato nē quoq; multis in locis reperias syllogismos repudiato concisoq; ordine isto/ qui in docē

Rationinaxe
Mors

qui in
Q
qui in
Tō v a
stis di
Nimis
tr̄pei
non m
Q
tio qu
S
pitoli
in ean
cere id
quæ in
collap
stola n
rium S
priscos
gnatac
secūda
capitol
De
in host
quiq; 8
bus tri
stis du
habuit
suis tri
Con
quæ in
pertam

qui in docendo traditur, cū elegāti quadā repræhēſionis cōtentiōe positos esse.

¶ Quid idē Plutar. euidēti calūnia uerbū ab Epicuro dictū iſectatus sit, Ca. IX.

Neodē libro idem Plutarchus eundē Epicurū repræhēdit: q̄ uerbo

usus sit parē proprio & alienæ significatiōis. Ita. n. scripsit Epicurus
δ'ρος του μεγέθους των ηδονων. η παντος το υαλγουντος υπεραιρεσις. i. defie
nitio magnitudis uoluptatū: oīs doloris sublatio. Nō inqt παντος
το υαλγουντος .i. oīs dolentis sed παντος το υαλγεινο υ .i. omnis rei anxia: & tria
stis dicere oportuit. Detractio enim significāda est doloris inquit: non dolentis
Nimis minute ac prope etiā subfrigide plutarchus in epicuro accusando λέξεις
τήρει id est dictiones rimatur. has enim curas uocum uerborumq; elegantias:
non modo non ſectatur epicurus: sed etiam iſectatur.

¶ Quid sint fauiffæ capitolinæ: & quid super eo uerbo. M. Varro Ser. Sulpitio quærenti rescripserit. Cap. X.

Eruius Sulpitius iuris ciuiliſ auctor: uir bene litteratus: scripsit ad
M. Varronē: rogauitq; ut rescriberet quid significaret uerbū qd̄ in
censoriis libris scriptū eſſet id erat uerbū fauiffæ capitolinæ. Varro
rescripsit. i memoria sibi eſſe q̄. Q. Catullus curator restituendi ca
pitoliū dixiſſet. uoluiſſe ſe aream capitolinam deprimere: ut pluribus gradibus
in eandē cōſcenderet. Suggestuſq; pro ſaſtigiū magnitudie altior fieret: sed fa
cere id nō quiuiſſe: quoniā fauiffæ ipediſſent. Id eſſe cellas quosdā & cisternas:
quæ in area ſub terra eſſent: ubi reponi ſolerent ſigna uetera: quæ ex eo templo
collapſa eſſent: & alia quædam religioſe donariis cōſecrata. At deinde eadē epi
ſtola negat quidem ſe in litteris inueniſſe: cur fauiffæ dictæ ſint. Sed. Q. Vale
rium Soranum ſolituū dicere ait: quos theſauros græco nomie appellaremus
priſcos latinos flauiffas dixiſſe: q̄ in eas non rude æs: argentumq;: ſed flata ſi
gnataq; pecunia conderetur. Coniectare igitur ſe detractatā eſſe: ex eo uerbo
ſecūdā litteram: fauiffas eſſe dictas cellas qua ſdam & ſpecus: quibus æditui
capitolini uterentur ad: cuſtodiendas res ueteres religioſas.

fauiffe
capitolinæ

theſaurus
Flauiffas

¶ De Sicinio dentato egregio bellatore multa memoratu digna. Cap. XI.

Vcium Siciniū dentatum: qui trib. ple. fuit. Sp. Tarpeo. Au. Ther
mo conſulibus: ſcriptum eſt in libris annalium: pluſq; credi debe
at: ſtrenuum bellatorem fuiſſe. Nomenq; ei factum ob ingentem
fortitudinem: appellatumq; eſſe Achillem romanum. Is pugnaffe
in hoſtem dicitur centum & .xx. præliis Cicatricem auerſam nullam: aduerſas
quiq; & .xl. tuliſſe. Coronis eſſe donatus aureis octo. Obſidionali. una. Murali
bus tribus. Ciuicis. xiiii. Torq;us tribus & .lxxx. Armiliſ pluſ centum. lx. Ha
ſtis duodeuiginti. Phaleris item donatus eſt quinquieſuiciefq; populi militaria
habuit multiuga: i his puocatoria pleraq;: Triumphauit cum imperatoribus
ſuis triumphos nouem.

Sicinius
den tatus
Achilles
romanus

laus Sicini
bellatore roan

¶ Considerata perpensaq; lex quædam Solonis ſpeciem habens primorē ini
quæ iniuſtæque legis: ſed ad uſum & emolumentum ſalubritatis penitus re
pertam. Caput. XII.

Chilnūga

In legibus Solonis illis antiquissimis q̄ Athenis, exibus ligneis inci-
sæ sunt: quasq; latas ab eo Athenienses, ut sempiternæ manerēt: pœ-
nis & religionibus sanxerunt: legē esse Aristoteles refert scriptam
ad hanc sniam. Si ob discordiam dissensionēq; seditio atq; discessio
populi in duas partis fieret: & ob eā causam irritatis animis utrinq; arma cape-
rent, pugnaret q̄: tum qui i eo tēporē i eoq; casu ciuili discordiæ: nō alterutra
parte sese adiūxerit: sed solitarius separatq; a cōmuni malo ciuitatis secesse-
rit: is domo patria: fortunisq; oibus careto: exul extoriscq; esto. Quum hanc le-
gem Solonis singulari sapiētia præditi legissemus: tenuit nos grauis quædā in
principio admiratio: requirētes quā ob causam dignos esse pœna existimarit:
qui se procul a seditiōe & ciuili pugna remouissent. Tum qui penitus atq; alte-
rū ac sniam legis introspererat: non ad augendā sed ad desinendā seditio-
nem legem hanc esse dicebat & res prorsum se sic habet. Nam si boni hoies
qui in principio coercendæ seditiōis impares fuerint: populūq; percitū &
amētē nō deterruerint: ad alterutram partem diuisi sese adiūxerint: tum eue-
niet: ut quū socii partis seorsum utriusq; fuerit eoq; partes ab hiis: ut maioris
auctoritatis uiris: tēperari ac regi cœperint: cōcordia per eos potissimū restitui.
cōciliariq; possit: dum & suos: apud quos sunt regūt: atq; mitificāt: & aduersa-
rios seruatos magis cupiūt: q̄ perditos. Hoc idē Phauorinus philosophus iter
fratres quoq; aut amicos discidētis oportere fieri cēsebat: ut qui in medio sunt
utriusq; partis beniuoli: sic in cōcordia admittēda parū auctoritatis: quasi ambi-
gui amici habuerit: tum alter in alterā partē discedat. Ac per id meritū uiam si-
bi ad utriusq; cōcordiā muniāt. Nunc autem pleraq; inq; partis utriusq; amici
quæ si probe faciant: duos litigātes destituūt: & reliquūt. deduntq; eos aduoca-
tis maliuolis aut auaris: qui lites aīasq; eoꝝ inflāment: aut odii studio: aut lucri.

Solonis
legis sen-
sus.

¶ Liberos in multitudinis nūero ēt unū filiū filiāue ueteres dixisse. Cap. XIII.

Aniqui oratores: historiæq; aut carminū scriptores etiam unum fi-
liū: filiamue, liberos multitudinis numero appellarunt. Id quoq;
nos quū in cōpluriū ueterū libris scriptū aliquoties aduerteremus
nunc quoq; in lib. Sēpronii Asselliōis rerū gestarū quinto ita positū
esse ostendimus. Is Assellio sub P. Scipioe Africano tri. militū ad Numatiā
fuit Resq; eas: quibus gerendis ipse interfuit, conscripsit. Eius uerba de Tib.
Graccho tri. ple. quo in tēpore interfectus in capitolio est. hæc sunt. Nam Grac-
chus domo quum proficisceret nūq; minus terna. aut quaterna milia homi-
num sequebatur. Atq; inde infra de eodem Graccho ita scripsit. Orare cœ-
pit ut se defenderent, liberosq; suos, eum quem uirilī sexus tum in eodem tē-
pore habebat produci iussit, populoq; commendauit prope flens.

Liberi

Ca. XIII:

Q d. M. Cato i libro qui inscriptus est cōtra Tibe. exulē stitisses
uadimoniū p i lram dicit, nō stitisses. Eiusq; uerbi rō reddita.

In libro uetere. M. C. q̄ inscribit cōtra tiberiū exulē scriptū qdē sic
erat. Quid si uadimoniū capite obuoluto stitisses? Recte ille stitif-
ses scri. Sed falsū & audaces emēdatōres e scripto p libros stitisses fecerūt tāq;
stitisses

Stitisses

stitisses
rant stiti
Quo
cur pol
capite le

antiquita
romano
omnium
sa est: &
antelati c
liberos: n
medi po
ga: aut in
est mari
& patres
ior natu
parem n
scriptum
fascis p
bus mul
Quo
Virgilia

Sitius a
Quem
Educat f
Vnde g
Videba
Quem
Educat f
men tis
ei impo
rum La
r iposlu
hanc se

stiffes uanū, & nihili uerbū esset, quin potius ipsi neq̄ & nihili sunt, qui igno-
rant stiffes dictum a Catone, quoniam sifteretur uadiimonium non staretur.

¶ Quod antiquitus ætati senectæ potissimum habiti sint ampli honores: &
cur postea ad maritos & patres iidem isti honores delati sint, atq̄ ibi q̄dam de
capite legis iuliæ, viii. Cap. xv.

Pud antiquissimos romāorū neq̄ generi: neq̄ pecūiæ p̄stātor honos
tribui q̄ ætati solitus. Maiore s̄q̄ natura minoribus colebāt: ad deū
prope & parentum uicem. Atq̄ in omni loco: inq̄ omni specie ho-
noris priores potioresq̄ habiti A conuiuio quoq̄: ut scriptū est in
antiquitatibus: seniores a minorib⁹ domū reducebātur eumq̄: morē acce pisse
romanos a lacedæmoniis traditum est: apud quos licurgi legibus maior rerum
omnium honos maiori ætati habebat. Sed postq̄ soboles ciuitati necessaria ui
sa est: & ad prolem populi frequētandā præmiis: atq̄ inuitamētis usus fuit: tū
antelati quibusdā in rebus: qui uxores: qui q̄: liberos haberēt: senioribus: neq̄
liberos: neq̄ uxores hñtib⁹. Sic capite, vii. legis Iuliæ priori ex coff. fasces su-
mēdi potestas fit: non qui pluris annos natus est sed qui pluris liberos q̄ colle-
ga: aut in sua ptāte habet: aut bello amisit. Sed si p ar utriq̄: numerus liberorū
est maritus: aut qui in numero maritorū est præfertur. Si uero ambo & mariti
& patres totidem liberorū sunt: tum ille pristinus honos instauratus: & qui ma-
ior natu est: prior fasces sumit. Super hiis autē qui aut cælibes ambo sunt: aut
parem numerum filiorum habet aut mariti sunt: & liberos non habent: nihil
scriptum in lege de ea ætate est. Solitos tamen audio: qui lege potiores essent:
fasces primi mensis collegis concedere: aut lōge ætate prioribus: aut nobiliori-
bus multo aut secundum consulatum ineuntibus.

¶ Quod Cefellius Vindex a Sulpitio Apollinari repræhensus est in sensus
Virgiliani enarratione. Cap. xvi.

Irgilii uersus sunt e libro sexto.
Ille uides pura iuuenis qui nititur hasta:
Proxima forte tenet lucis loca primus ad auras
Aethereas italo commixtus sanguine surget
Siluius albanum uomen tua posthuma proles.

Quem tibi longæuo serum lauinia coniunx

Educat filuis regem: regumq̄ parentem

Vnde genus longa nostrum dominabitur alba.

Videbantur hæc nequaq̄ conuenire. Tua posthuma proles.

Quem tibi longæuo serum lauinia coniunx

Educat filuis regem. Nam si hic Siluius ut in omnium ferme annalium monu-
mentis scriptum est: post mortem patris natus est, ob eaq̄ causam prænomen
ei impositum hoc fuit qua ratione subiectum est. Quem tibi longæuo: se-
rum Lauinia coniunx. Educat filuis regem? Hæc enim uerba significare uide-
r ipossunt. Aenea uiuo, & iam Sene natum ei siluium, & educatum. Itaque
hanc sententiam esse uerborum istorum Cefellius opinatus in commentario

Voluptati aut aurium magis
morigerare debet oratio,

Posthuma proles
LIBER

Posthu
ma proles
Siluius
Longæ
uus

lectionum antiquarum Posthuma inquit proles non est significat. quod pro mortuo.
sed quod postremo loco natus est sicuti Siluius qui Aenea iam sene tardo seroque par
tu est editus. Sed huius historiae auctorem nullum idoneum nominat. Siluium
autem post Aeneae mortem sicuti diximus, natum multi tradiderunt. Idcirco Apol
linaris sulphitius inter cetera in quibus Cefellium reprehendit, hoc quoque eius quasi
erratum aduertit, Errorisque istius hanc esse causam dixit quod scriptum ita sit, Quem
tibi longæuo inquit non seni, Significatio, non esset contra historiae fidem, sed in
logum iam æuam & perpetuam recepto immortalique facto: Anchises enim qui
hæc dicit ad filium: sciebat eum: quum hominum uita discessisset, immortalem atque in
digentem futurum & longo perpetuoque æuo potiturum, Hoc sane Appollina
ris argute, Sed aliud tamen est longum æuum, aliud perpetuum, Neque diu lon
gæui appellantur: sed immortales.

In & Con

Cuiusmodi naturam esse quarundam præpositionum, M. Cicero animaduertit
terit disceptatumque ibi super eo ipso: quod Cicero obseruauerat. Cap. xvii.

Conseruate curioseque aduertit, M. Tullius in & con præpositiones
uerbis: aut uocabulis præpositas tunc produci: atque protendi: quum
litteræ sequerentur: quæ primæ sunt in sapiete atque scælice, In aliis autem
oibus correpte pronunciari, Verba Ciceronis hæc sunt, Quid uero

Indoctus
Insanus
Inhumana
nus
Infœlix

hoc elegatius: quod non fit statura: sed quodam instituto? Indoctus dicimus breui
prima littera: insanus producta: inhumanus breui: infœlix longa, Et ne multis: qui
bus in uerbis eæ primæ litteræ sunt: quæ in sapiete atque scælice: hæc producte dicun
tur: in cæteris uero oibus breuiter, Item quæ compositæ: compositæ: compositæ: con
fecit: compositæ ueritatē: comprehendere & referre ad aures: probabunt, Quare cur ita sit:
dicent: prohiuare, uoluptati autem aurium morigerari debet oratio, Manifesta quæ
ratio suauitatis est in iis uocibus: de quibus Cicero locutus est: sed quid dice
mus de præpositione pro: quæ cum produci & corripitur soleat, obseruationem hanc
tamen, M. Tullii aspernata est, Non enim semper producit: quum sequitur ea littera: quæ pri
ma est in uerbo scælix: quæ Cicero hanc hanc uim significat: ut propter eam rem in
& con præpositiones producantur, Nam proficisci: & profunderere: & profugere: & prophanus:
& profestum correpte dicimus, proferre autem: & profligare: & proficere producte: cur
igitur ea littera: quæ Cicero productionis causam facere obseruauit: non in oibus consimili
bus eandem uim aut rationis: aut suauitatis tenet? sed aliam uocem produci facit:

Consule
veritatem

De proe

Pro
proficisci
proficere
profuger
prophanus
profestum
proferre
profligare
proficere

Colligat
Connex
Cogo

aliam corripit, Neque uero con particula tum solum producit: quum ea littera: de qua Ci
cero dicit: insequitur, Nam & Cato & Salustius scenoribus inquit cooperatus est,
Præterea colligatus & connexus producte dicuntur, Sed tamen uideri potest in iis: quæ
posui: ob eam causam particula hæc produci: quum eliditur ex ea littera, Nam detrimentum
litteræ productione syllabe compensatur, Quod quidem etiam in eo seruatur: quod est cogo,
Neque repugnat: quod coegi & correpte dicimus, Non enim salua *συναγέσει*, i. coag
mentatione dicitur a uerbo: quod est cogo.

Coplusculi

Phedon
Secundus
Istiusmodi eum sit pho

Quod Phedon socraticus seruus fuit: quodque item alii complu
sculi seruitutem seruierunt, Caput xviii.

Hedon elidensis ex cohorte illa socratica fuit, Socraticusque & Plato
ni profuit

ni perfuit familiaris. Eius nomini Plato illum librum diuinum de immortalitate animae dedit. Is Phedon seruus fuit: forma atq; ingenio liberali: & ut quidam scripserunt: a leone domino puer ad merendum coactus. Eū Cebes socraticus hortante Socrate emisse dicitur: habuisseq; in philosophiae disciplinis. Atq; is postea philosophus illustris fuit. Sermonesq; eius de Socrate admodum elegantes legunt. Alii quoq; non pauci serui fuerunt: q post philosophi clari extiterunt. Ex quibus ille Menippus fuit: cuius libros. M. Var. in satyris æmulatus est: quas alii cynycas: ipse appellat menippeas. Sed & Theophrasti pipatetici Seruus pōpilius: & Zenonis stoici seruus: q pseus uocatus est: & Epicuri: cui nomen Mys fuit/philosophi nō incelebres uixerūt. Diogenes ēt cynicus seruitutē seruauit: sed is ex libertatē in seruitutem uenierat: quē quum emere uellet Xenia des corinthius/ & quis id artificii nouisset percōtatus foret: Noui inquit Diogenes hominibus liberis imperare. Tum Xenia des responsum eiusdem miratus emit: & manumisit: filiosq; suos ei tradēs: accipe inquit liberos meos/ quibus iperes. De Epicteto aut philosopho nobili: q is quoq; seruus fuit/ res cētior est memoria: q ut scribi/ q si oblatum debuerit. Eius Epicteti etiā de se scripti duo persus ferunt/ ex qbus latenter intelligas: non omni modo diis exosos non esse qui in hac uita cum erūnarum uarietate luctantur: sed esse arcanas causas/ ad quas paucorum potuit peruenire curiositas.

Menippus
Mys:
Diogenes
cynicus
Xenia des

Æmulare

*Seruire
seruitute*

Corinthius
Epictetus

δούλος ἐπίκτητος γενόμενος καὶ σώματι πηρόσ.
καὶ πένην ἴρος. καὶ φίλος ἀδελφάτοις. id est

Seruus epictetus fueram/ qui corpore mancus:

Pauperiæ præffus/ carus eram superis:

¶ Rescire uerbū qd sit: & quā hēat uerā & ppriā significationē. Cap. XIX.

Erbū rescire obseruauimus uī habere litteræ ppriā quādā: non ex cōmuni significationē cæterorū uerborū: quibus eadē ppositio re imponitur. Neq; ut rescribere: relegere/ restituere: dicimus itidem rescire. Nam qui factum aliquod occultius aut inopinatum insperatumq; cognoscit: is dicitur proprie rescire. Cur autem in hoc uno uerbo re particula huius sniæ uim habeat: equidem adhuc quæro. Aliter enim dictum esse/ resciri aut rescire apud eos: qui diligēter locuti sunt nōdum inuenimus q super his rebus: quæ aut consulto consilio latuerint: aut contra spem opinio nēue usu uenerint: q ipsum scire de omnibus cōiter rebus dicatur: uel aduersis: uel prosperis: uel insperatis/ uel expectatis. Neuius ī triphalo ita scripsit. Si unq; quicq; filium resciuero: argentum amoris causa sumpsisse mutuo: extē plo illo te ducam. ubi non despuas. Claudius quadrigarius in primo annali. ea lucani ubi resciuerunt sibi per fallacias uerba data esse. Item Quadrigarius in eodem libro. in re tristi & inopinata. uerbo isto ita utitur. Id ubi resciuerunt p pinqui obsidum: quos Pontio traditos supra demonstraui. eorum parentes cū propinquis capillo passo in uia prouolarunt. M. Cato in quarto originū/ Deinde dictator iubet postridie magistrū æquitum accersi. Mittam te si uis inquit cum equitibus. Sero est inquit magister æquitum iam resciuere.

Rescire *Quid
significat*

*Consulto
consilio,*

Prouolant

Quae uulgo dicuntur uiuaria id uocabulum ueteres non dixisse: & quid pro eo. P. Scipio in oratione ad populum: quid postea. M. Var. in libris de re rustica dixerit uisurpatum. Cap. XX.

Viuaria
Leporaria
Ornithones

Viuaria quae nunc dicuntur septa quedam loca in quibus ferae uiuae pas-
cuntur. M. Var. in lib. de re rustica. iii. dicit leporaria appellari. Ver-
ba Var. subieci. Villaticae pastionis genera sunt terna: ornithones:
leporaria: piscina. Nunc ornithones dico omnium alitum: quae in-

tra parietes uille solent pasci. Leporaria te accipe uolo non ea quae tritauis nostri dicebant: ubi soli lepores sint: sed omnia septa aedificia uillae: quae sunt: & ha-
bent inclusa aialia, quae pascentur. is ite infra in eodem lib. ita scribit. Quum emisti fundum thusculanum a. M. Pisone in leporario apri fuerunt multi. Viuaria autem quae nunc uulgo dicitur quos *παράδεισους*. i. hortos graeci appellant quae leporaria Var. dicit: haec usque meum apud uetustiores scriptum. Sed quod apud Scipionem omnium aetatis suae purissime locutum legimus: roborari aliquot romae doctos uiros dicere au-
diui id significare quod nos uiuaria dicimus Appellataque est a tabulis roboreis: quibus septa essent: quod genus septorum uidimus in Italia locis plerisque Verba ex oratione eius contra Clau. Asellium quae haec sunt. Vbi agros optime cultos: & uillas expolitissimas uidisset, in his regionibus excelssimo loco murum statuere aiebat. idem corrigere etiam: aliis puincas medias aliis pro roborarium atque piscinam: aliis per uillam. Lacus uero & stagna: quae piscibus uiuis coercerentur clausa: suo atque proprio nomine piscinas nominauerunt. Apiaria quoque dicitur loca in quibus siti sunt alueli apum. Sed neminem eorum ferme qui incorrupte locuti sunt: aut scripsisse me-
mini: aut dixisse. M. autem Var. de re rustica. iii. *μελισσῶνες*. i. apiaria mellariaque: ut *ἀμπελωῶνες*. i. uineas & *δάφνορες*. i. laureta inquit ita facere oportet: quae quidem mellaria appellabatur. Sed hoc uerbum quo Var. usus est: graecum est: nam melissoes ita dicuntur.

Lucina *Παράδεισους*

Piscinae a
piaria
Melisso-
nes
Mellaria

Super eo sidere quod graeci *ἀρκτικός*: nos septentriones uocamus: ac de utriusque uocabuli ratione & origine. Cap. XXI.

Abagina in piraeum complusculi earundem disciplinarum sectato-
res graeci Romanique homines eadem in naui transmittabamus: nox
fuit: & clamens mare: & anni aestas caelumque liquide serenum. se-
debamus ergo in puppi simul uniuersi: & lucentia sidera confide-
rabamus. Tum quispiam ex iis: qui eodem in numero graecas res eruditi erant:
quid *ἀμαξα*. id est palustrem esset: quid *ἀρκτικός*: id est ursa. quid *βοώτης*: id est bo-
otes: & quae nam maior *ἀρκτικός*: & quae minor: & cur ita appellata: & quam par-
tem procedentis noctis spatium mouerentur: & quam obrem Homerus sola
eam non occidere dicat: cum & quaedam alia scite tum ista omnia ac perite dis-
serabat: hic ego ad nostros iuuenes conuertor. Quid inquit uos oppidici dicitis mi-
hi: quare quod *ἀρκτικός* graeci uocant: nos septentriones uocamus. Non enim sa-
tis est quod .vii. stellas uidemus: sed quid hoc totum quod septentriones dicimus
significat scire inquam id prolixius uolo. Tum quispiam ex iis qui se ad litteras
memoriaeque ueteres dederat. Vulgus inquit grammaticorum septentriones
a solo numero stellarum dictum putat. Triones enim per sese nihil si significare
aiunt: sed

Complusculi

Clemens
mare

ἀμαξα
ἀρκτικός
βοώτης

Oppidici

Septentri-
ones

Triones

aiunt
quinc
lio: &
scribi
q; ho
graco
appel
Prate
rea m
stellae
bus ra
est. In
ut tri
De
Phau

infreq
nomin
tionib
ita fab
ortum
ria sun
sol no
rit/qui
aut so
stria &
ter occ
tur ob
isti e
αὐτῶν
της: a
tiali or
quidan
rean a
& son
mani u
εὐδὲν
quoru
rus qu

aiunt: sed uocabuli esse supplementum: sicut in eo quod quinquatrus dicamus: q̄ Quin-
 quinq; ab idibus dierum numerus sit at us nihil. Sed ego quidem cum, L. Læ quatus
 lio: & M. Varrone sentio: qui triones rustico certo uocabulo boues appellatos
 scribunt: quasi quosdam teriones: hoc est arandæ colendæq; terræ idoneos. Ita
 q̄ hoc sidus: quod a figura posituraq; ipsa: quia simile plaustrum uidetur: antiq;
 græcorum ἑπτάσταν dix erunt: nostri quoq; ueteres a bubus iunctis septentriones
 appellarunt: id est a septem stellis/ex quibus quasi iuncti triones figurantur.
 Præter hanc inquit opinionem id quoq; Varro addit: dubitare sese: an propter
 rea magis hæ septem stellæ triones appellatæ sint: quia ita sunt sitæ / ut ternæ
 stellæ proximæ quæque inter sese faciât trigona, i. triquetras figuras. Ex his dua
 bus rationibus quas ille dixit / quod posterius est subtilius elegantiuſque uisum
 est. Intuentibus enim nobis illud: ita propemodum res erat / ut ea forma esset:
 ut triquetra uideretur.

Trigona

De uento iapige / deq; aliorum uentorum uocabulis: regionibusq; accepta a
 Phauorini sermonibus.

Cap. XXII.

De Vento Iapige
 Et aliorum Regionibus

A Pud mensam Phauorini in conuiuio familiari legi solitum erat aut
 uetus carmē Melici poetæ: aut historia partim græcæ linguæ / alias
 latinæ: Legebatur ergo tunc ibi in carmine latino ἰάπιγος uentus: q̄ si
 tumq; est: quis hic uentus: & quibus ex locis spiraret: & quæ tam
 infrequens uocabuli ratio esset. Atq; etiam petebamus / ut super cæterorum
 nominibus regionibusq; ipse nos docere uellet: quando uulgo neq; de appella
 tionibus eorum: neq; de finibus: neq; de numero cōueniret. Tum Phauorinus
 ita fabulatus est. Satis inquit notum est / limites regionesq; esse cæli quatuor / ex
 ortum: occasum / meridiem / septentrionem / Exortus et occasus mobilia & uari
 ria sunt. Meridies septentrionesq; statu perpetuo stant / & manent. Oritur enī
 sol non idem semper / sed aut æquinoctialis oriens dicitur. quum in circulo cur
 rit / qui appellatur ἰσονόκτιος: id est æquinoctialis: aut ἰσημέριος: id est æquidialis:
 aut solstitialis / aut brumalis / quæ sunt θερινὰ τροπὰ καὶ χειμερινὰ: id est æstiuæ sol
 stitia & hiberna. Item cadit sol non in eundem semper locum: fit enim simili
 ter occasus eius / aut æquinoctialis / aut solstitialis / aut brumalis. Qui uentus igitur
 tur ob oriente uerno, i. æquinoctiali uenit nominatur eurus ficto uocabulo: ut
 isti ἐτυμολογικοὶ id est rationem originis uerbi interpretando indagantes aiunt
 ἐπὶ τῆς ἐσέρων id est ab oriente sole fluens. Is alio quoq; a græcis nomine ἀπλιω
 της: a Romanis nauticis subsolanus cognominatur. Sed qui ab æstiuæ & solsti
 tiali orientis meta uenit: latine aquilo / boreas græce dicitur / eumq; propterea
 quidam dicunt ab Homero ἀβηνγενέτην serenitatem facientem appellatum. Bo
 rean autem putant dictum ἐπὶ τῆς βοῆς, id est boatu: quoniam sit uiolēti status
 & sonori. Tertius uentus est / qui ab oriente hyberno spirat uulturnum Ro
 mani uocant. Eum plerique græci mixto nomine / q̄ inter notum & eorum sit
 εὐρύνοτον appellant. Hi sunt igitur tres uenti orientales: aquilo / uulturnus eurus:
 quorum medius eurus est. His oppositi & contrarii sunt alii tres occidui: cau
 rus quem solent græci ἀργέστην uocare is aduersus uulturnum flat. Idē alter Fa

Iapix

Ventorū
 descrip
 tio
 Apeliotes
 Subso
 lanus
 Aquilo
 Boreas
 Vultur⁹
 Euronot⁹
 Eurus
 Caurus
 Argestes

Fauonius
Zephyrus
Aphricus
Libs
Auster
Notus
Septentri
onarius
Aparctias

*Volis grae
gumoz la.*

uonius, qui graece uocatur ζέφυρος is aduersus curum flat. Tertius africanus: qui graece uocatur λιψ, is aduersus uulturnum flat. Ex duae regiones caeli orientis: occidentisq; inter sese aduersae sex habere uentos uidentur. Meridies autem quoniam certo atque fixo limite est: unum meridielem uentum habet. Is latine auster: graece νότος nominatur: quoniam est nebulosus atque humectus uotis enim graece humor nominatur. Septentriones autem habent ob eandem causam unum. Is obiectus directusque in austrum latine septentrionarius: graece ἀπαρκτίας appellatus. Ex his octo uentis alii quattuor detrahunt uentos: atque id facere se dicunt Homero auctore: qui solos quattuor uentos nouerit: eurus: austrum aquilonem: fauonium. Versus homeri sunt,

σὺν δ' ἔϋρος τε πεισε ζέφυρος τε νότος τε δυσάης,
καὶ βορέης ἀτρηνεὲς τῆς μέγα πύμακυ λίνδων.

Cumque euro incubuit: zephyrusq; notusq; furentes:

Sudificusque simul: boreas mala plurima uoluens. A quattuor caeli partibus quas quasi primas nominauimus: oriente scilicet: atque occidente latioribus: atque simplicibus non tripartitis. Partim autem sunt: qui pro octo. xii. faciunt inter hoc quattuor in media loca inferentes: cum meridie septentriones eadem ratione: quae secundi quattuor intersiti sunt inter primores duos apud orientem: occidentemq; sunt porro alia quaedam nomina quasi peculiarium uentorum: quae incolae in suis quisq; regionibus fecerunt: aut ex locorum uocabulis: in quibus pollent ex aliqua causa: quae ad faciendum uocabulum acciderat. Nostri namque galli uentum ex sua terra flantem: quem seuerissimum patiuntur: circium appellant a turbine (opinor) eius: ac uertigine. ἰάπιγα ex ipsius apuliae ora proficiscentem: quasi finibus apuli eodem & ipsi nomine iapigem dicunt: eum esse prope modum caurum existimo. Nam & est occidentalis & uidetur aduersus eorum flare. Itaque Virgilius cleopatram e nauali proelio in aegyptum fugientem uento iapige ferri ait. equum quoque epulum eodem: quo uentum uocabulo iapigem appellauit. est etiam uentus nomine caecias: quem aristoteles ita flare dicitur: ut nubes procul propellat: sed ut ad sese uocet: ex quo uersum istum proverbialem factum ait κακά ἐφ' ἐαυτὸν ἔλκων ὡσὶ κακίας νεφέος, id est Mala ad sese attrahens: ut caecias nubes. Praeter hos autem: quos dixi: sunt alii plurifariam uenti comitici sui quisque regionis idigenae: ut Oratianus quoque ille Atabulus: quos ipse quoque executurus fui. Ad didissemque eos: qui etesia & prodromi appellantur: qui certo tempore anni: quum canis oritur: ex alia atque alia parte caeli spirant: rationesque omnium uocabulorum: quia plus adhibi/effudissem nisi multa iam prorsum omnibus uobis reticentibus uerba fecissem/quasi fieret a me ἀκρόασις ἀποδεικτικὴ, id est auscultatio sese ostentans: In conuiuio autem frequenti loqui solum unum/neque honestum est inquit/neque commodum. Hae nobis Phauorinus in eo quo dixi tempore: apud mensam suam summa cum elegantia uerborum totiusque sermonis comitate/atque gratia denarrauit. Sed quae ait uentum qui ex terra gallia flaret/circium appellari. M. Cato in libris originum eum uentum cercium dicit non circium: Nam quum de hispanis alpinis

Circius
Iapix
Cauilis

Caecias

Atabulus
Etesiae
Prodromi

alpinis
onibus
tum de
Arma
ἐτησίαις,
onem n
uento c
& austr
¶ Con
quae Pl

lus ut m
ca ipsa u
lectionib
Ita graec
Nuper a
qua q̄ m
legere: a
uenit: a
tare a Ma
n magis
maritus
non iscit
suspecta
usq; exim
ἐπαμφοτε
κατεργάσα
ἐκτῆς διεί
ἰν' ἐπιβλέ
ἢ τὲ ὑγνωστ
καὶ τὴν ὀφ
τὸ λεγόμεν
τὴν νύκτα.
οἱ μοι κρεώβ
γυναικῶν ὅ
εἰ ὡς ἀν
καὶ ἀθηνᾶν
λόγον, τὰ χ
In aurem

alpinis scriberet: qui citra hiberum colunt: uerba hæc posuit. Sunt in his regi-
onibus ferrariæ argentifodinæ pulcherrimæ. Mons ex sale mero magnus. quã-
tum demas tantum ad crescit. Ventus certius: quum loquare: buccam implet:
Armatum hominem plaustrum oneratum percellit. Quod supra autem dixi
ἐπιθίας, id est ethesias ex asia & alia parte cæli flare: haud scio an secutus opini-
onem multorum temere dixerim. P. Nigidii in secundo librorum: quos de
uento composuit: uerba hæc sunt.

& austri anni uersarii secundo sole flant. Cōsiderādū igit̄ ē: qd sit secūdo sole.

¶ Consultatio diiudicatioq; locorum facta ex comœdia Menandri: & Cecilii
quæ Plocium inscripæ est. Cap. XXIII.

Comœdias lectitamus nostrorum poetarum sumptas: ac uersas
de græcis Menandro: & Posodio: aut Apollodoro: aut Alexide: &
quibusdam item aliis comicis. Atqui quum legimus eas nihil sa-
ne displicent: qui lepide quoq; & uenuste scriptæ uideantur. pror-
sus ut melius posse fieri nihil censeas. At enim si conferas: & componas græ-
ca ipsa unde illa uenerunt: ac singula considerate atq; apte iunctis: & alternis
lectionibus cōmittas: oppido q̄ iacere: atq; sordere incipiunt: quæ latina sunt.
Ita græcarum quas amulari nequiuerunt: facetiis atq; luminibus obsolescūt.
Nuper adco usus huius rei nobis uenit: Cecilii. Plocium legebamus. haud
quã mihi: & qui aderant displicebat. Libitum est Menandri quoq; Plocium
legere: a quo istam comœdiam uerterat. Sed enim postq̄ in manus Menandri
uenit: a principio statim dii boni/ quātum stupere: atq; frigere: quātumq; mu-
tare a Menandro Cecilii uisus est: Diomedis hercle arma: & Glauci nō dispa-
ri magis precio æstimata sunt. Accesserat dehinc lectio ad eum locum in quo
maritus senex super uxore diuite: atq; deformi quærebat. q̄ ancillam suam
non iscito puellam ministerio: & facie non illerabili coactus erat uenundare:
suspectam uxori quasi pellicem. Nihil dicam ego quātum differat uersus utri-
usq; eximius: sit satis aliis ad iudicium faciendum exponi. Menander sic.

ἔπαμφοτέραν ἢ ἐπὶ κληρῶν ἢ μέλλειν καθευδῆσαι
κατεργάσασα μέγα καὶ πόδι βόητον ἔργον
ἐκτῆς οἰκίας ἐξέβαλετὴν λυπώσασα. ἢν ἐβόυλετο.
ἢν ἐπιβλέψοσι πάντες εἰς τὸ κρεωβύλης πρόσωπον.
ἢ τὲ ὑγνωστοῖς εἶχε μὲ γυνὴ δέσποινά.
καὶ τὴν ὄψιν ὧν ἐκτίσατο ὄνος ἐν πωθήκοις τοῖς
τὸ λεγόμενον ἐστὶ δὴ τὸ ὑποσιωπᾶν βούλομαι.
τὴν νύκτα. τὴν πολλῶν κακῶν ἀρχηγόν.
οἱ μοὶ κρεωβίλην λαβεῖν ἐμέ. καὶ δέκα τάλαντα.
γυναικῶν ὄσα πηχέως. εἴ τ' ἐστὶ τὸ φεύαγμα.
εἴ πως ἀνὴρ πώστατον. διατὸν ὀλύμπιον.
καὶ ἀθηνᾶν ὀυδαμῶς παιδιχάριον θεραπευτικόν δέ
λόγον, τάχιον. ἀπαγέσθω δέ τις ἢ ἀρ' αὐτίκα γύγνη. id est:
In aurem utranq; quandoquidem dotata est: cubet.

Obsolescunt
Libitum est

Plocium
comœdia

Afinus mī Simias

Re confecta magna: & negotio inclyto
 Domo illam exegit: cui male uoluit maxime,
 Ut omnes increobulæ faciem oculos conuerterent/
 Tum me cunctis notum ut faceret uxor hera,
 Meoq; demoraretur in uultu/afinus inter simias fierem
 Vti aiunt. Se. Quid tandem. Ma. Tacere uolo,
 Noctem mali consciam plurimi.
 Me miserum qui creobulam duxi: & talenta decem:
 Nanam mulierculam: cuius superbia
 Adeo intolerabilis est. Iouem olympium
 Et minervam testor non ancillulam potius officiosam: dicto citius
 Præsto: hanc quispiam abigat quæso: at illam referat.
 Cecilius autem sic. Se. Is demum miser est: qui erumnam suam nequit
Occultare. Ma. ferre ita me uxor forma & factis facit.
 Si taceam: tamen indicium est: quæ nisi dotem omnia
 Quæ nolis habet: qui sapit de me discet: qui quasi
 Ab hostis captus libere seruius: salua urbe atq; arce.
 Quæ mihi quicq; placet: eo priuatum: uim me seruatum?
 Dum eius mortem in hio: egomet uiuo mortuus
 Inter uiuos. Ea me clam cum mea ancilla ait
 Cōsuetum: id me arguit: ita plorando: orando:
 Instando: atq; obiurgando me obtudit: uti eam
 Venundarem nunc credo inter suas æqualis.
 Et cognatas sermones serit. Quæ uostrum fuit
 Integra ætatula: quæ hoc itidem a uiro
 Impetrarit suo: quod ego anus modo
 Effeci: pellice: ut meum priuarem uirum?
 Hæc erunt concilia hodie: differor sermone miser:
 Præter uenustatē autem rerum atq; uerborū: i duobus libris nequaq; parem: in
 hoc equidem soleo animum attendere: q; quæ Menæder præclare & apposite
 & facete scripsit: ea Cecilius nequaq; potuit & quidem conatus enarrare. Sed
 quasi minime probanda prætermisit: & alia nescio quæ inimica inculcauit. Est
 & illud Menandri de uita hominum media sumptum: simplex: & uerum / &
 delectabile / quod nescio quo pacto omisit. Idem enim ille maritus senex cum
 altero sene uicino colloquens: & uxoris locupletis supbiā deprecans: hæc ait.
 ἔχω δ' ἐπικληρολαμίαν οὐκ εἶρηκά σοι.
 τὸν τ' οὐχὶ κυρίαν τῆς οἰκίας, καὶ τῶν ἀγρῶν.
 καὶ πάντων ἀντ' ἐκείνης ἔχομεν. ἀπὸ πολλῶν χαλεπῶν.
 καλεσώτατον, ἀπασίδ' ἰαργαλέα ἐστὶν ἐμὸν νόον.
 οὐδ' ἴσως πολὺ μᾶλλον θυγατρὶ, πρᾶγμα
 ἀχοχὸν λέγεις ἔνδοξα ἰδέσθαι

Lania m hæreditariam duxi: quod non dixeram tibi.

*Secundus
fecit*

Tum uero

Tum
 Vniue
 Ma. D
 Filio m
 Inexpu
 Ceciliu
 ctabat
 Se. Sec
 Se. Q
 Aduem
 Nil pec
 Quid
 est. Cui
 ata est.
 si exact
 propinc
 gemitu
 catur m
 de come
 & a rer
 do quid
 ὄτρεις κα
 καὶ παρ
 ὅς μήτε φ
 εἰ μήτ' αἰ
 ἐπαμφίε
 ἀλλ' ἐν αἰ
 χειμαζόμ
 ἀπαιτώ
 ὑπὲρ παρ
 Se. Qu
 Quæri
 Quicq;
 Nisi qu
 Neq; sic
 Sed inop
 Hyeme
 Bonoru
 Vnum
 Ad hoga
 Versus
 gici tum

Tum uero domus: atq; agrorum heram.
 Uniuerforumq; illius loco: Se. hei q̄ miserum & graue.
 Ma. Difficillimum immo. At omnibus molesta est: non soli mihi:
 Filio multo magis filiaq; Se. prouinciam
 Inexpugnabilem geris certo scio.
 Cecilius uero hoc in loco ridiculus magis q̄ persone isti: quam tra-
 ctabat: aptus atq; conueniens uideri maluit: sic enim hæc corruptit
 Se. Sed tua morosa ne uxor quæso est. Ma. Quam rogas.
 Se. Qui tandem. M. Tedet mentionis: quæ mihi ubi domum
 Adueni: ac sedi: extemplo *Sauium* data. Se. *ieiuna anima:*
 Nil peccat de fauio: ut deuomas uolt: quod foris potaueris.
 Quid de illo quoq; loco in utraq; comcedia posito existimari debeat manifestū
 est. Cuius loci hæc ferme sententia est. Filia hominis pauperis in peruigilio uiti-
 ata est. Ea res clam patre fuit: & habebatur pro uirgine ex eo uitio grauida mē-
 si exactis parturit. Seruus bone frugi: quum pro foribus domus staret: &
 propinquare partum herili filia: atq; omnino uitium esse oblatum ignoraret:
 gemitum & ploratum audit puellæ in puerpio enitentis timet: irascitur: suspi-
 catur miseretur: dolet. Hi omnes motus eius animi affectionesq; in græca qui-
 dē comcedia mirabiliter acres & illustres: apud Cecilium autem pigra hæc oīa:
 & a rerum dignitate atq; gratia uacua sunt. Post ubi idem seruus percontan-
 do quid acciderat: repperit: has apud Menandrum uoces facit.
 ὦ τρις κακοδαιμων ὅστις ὦν πένης ἀνὴρ.
 καὶ παιδοποιεῖ. ὡς ἀλόγιστος ἔστ' ἀνὴρ.
 ὃς μήτε φυλακὴν τῶν ἀναγκαίων ἔχει.
 εἰ μήτ' ἀτυχέσῃ εἰς τὰ κοινὰ τοῦ βίου.
 ἐπαμφιέσθαι δύναται τὸ ὑποχρήμασιν.
 ἀλλ' ἐν ἀνακατακύπτῳ καὶ ταλαιπώρῳ βίῳ
 χειμαζόμενος ζητῶν μὲν ἀνιστόν δ' ἔχων τὸ μέρος,
 ἀπατήτων ἀγαθῶν οὐδὲν ἀμείνων.
 ὕπερ ἅρ' ἐνόσ' ἀλέγων, πάντας νοῦθετῶ.
 Se. Quam extreme infœlix est: quisquis in egestate situs.
 Quærit liberos: hei quantum est insciens sui.
 Quiq; neq; necessariarum studium rerum gerit.
 Nisi quantum aliquid iugiter in uita deterat.
 Neq; licet res cogat) tectum præbere quit sibi.
 Sed inops domo in erumna uitam trahit:
 Hyemem tolerans male: miseriæ omnis socius.
 Bonorumq; uniuerforum in fors: ac carens
 Vnum equidem cū obprobrans: cunctos monitos uolo.
 Ad horū at sinceritatē ueritatēq; uerborū: an aspirauerit Cecilius cōsideremus.
 Versus sūt hi Ceciliū: trūca q̄dā ex Menādri dicētis & cōsarcinātis uerba tra-
 gici tumoris Is demum infortunatus est homo p auper:

*Sauium
 Ieiuna
 anima*

Tum uero

Qui educit in egestate liberos: cui fortuna
Et res est ut continuo pateat: nam opulento famam
Facile occultat factio. Itaque ut supra dixi: quum hæc uerba seorsum lego: neutique ui
dentur ingrata ignauaque: Quum autem græca comparo: & contendo: non pu
to Cecilium sequi debuisse: quod assequi nequiret.

De uetere parsimonia: deque antiquis legibus superuacuariis. Cap. XXIII.

Parsimonia apud ueteres romanos: & uictus atque cœnarum tenuitas non
domestica solum obseruatione: ac disciplina: sed publica quoque ad
uersione. legumque complurium sanctionibus custodita est. Legi adeo
nuper in Capitonis Attei commentariis senatus decretum uetus. C.
Fannio: & M. Valerio Messala consulibus factum: in quo iubentur principes
ciuitatis: qui ludis megalensibus antiquo ritu mutirarent. *i. mutua inter sese de conuiuia*
mutua agerent. iurare apud eos uerbis conceptis non amplius in singulas cœnas
sumptus esse facturos: quam centenos uicenosque æris: præter olus: & far & uinum
Nec uino alienigena: sed patrio uisuros. Nec argenti in conuiuio plus pondus
quam libras centum illaturos. Sed post id senatus consultum lex fannia lata est: quæ
ludis romanis: ite ludis plæbeis: & saturnalibus: & aliis quibusdam diebus in sin
gulos dies cœtenos æris insumi concessit: decemque aliis diebus in singulis mensi
bus tricenos. Cæteris autem omnibus diebus denos. Hanc Lucilius poeta legem si
gnat quum dicit. Fannii centussisq; misellos. In quo errauerunt quidam commē
tatorum in Lucilium scriptores: quæ putauerunt fannia lege perpetuos in omne
dierum genus cœtenos æris statutos. Centum enim æris Fannius constituit: sicuti
supra dixi festis quibusdam diebus: eosque ipsos dies nominauit. Aliorum autem die
rum omnium in singulos dies sumptus inclusit intra æris: alias tricenos: alias denos.
Lex deinde licinia rogata est quæ cum certis diebus sicuti fannia cœtenos æris ipse
di permisisset: nuptiis ducenos indulset: cæterisque diebus statuit æris tricenos
quum & carnis aridæ: & fassamenti certa pondera in singulos dies constituerit.
Sed quicquid esset tum e terra: uite: arboreque: promiscue: atque indefinite largita est.
Huius legis Lælius poeta meminit in crotopæginis. Verba Lælii hæc sunt:
quibus significat hædum: qui ad epulas fuit allatus: dimissum: cœnamque: ita
ut lex licinia sanxisset: pomis oleribusque instructam. Lex licinia inquit introdu
citur: lux liquida hædo redditur: Lucilius quoque legis istius meminit in his
uerfibus. Legem uitemus licini. Postea. L. Sylla dictator: quum legibus istis situ
atque senio oblitteratis plerique in patrimoniis amplis helluarentur: & familiam
pecuniamque suam prandiorum gurgitibus proluisent: legem ad populum
tulit: qua cautum est ut calendis: idibus: nonisque diebusque ludorum: & feriis
quibusdam solennibus: sestetios tricenos in cœnam insumere ius potestasque
esset. Cæteris autem diebus omnibus non amplius ternos. Præter has leges Ae
miliam quoque legem inuenimus: qua lege non sumptus cœnarum sed ciborum
genus & modus præfinitus est: Lex deinde antea præter sumptum æris id etiam
am sanxit: ut qui magistratus esset. magistratum uel capturus eēt: nequo ad cœ
nam nisi ad certas personas itaret: Postremo lex Iulia ad populum peruenit:
Cæsar

Mutira
rent.

Fannia
lex

Licina
lex

Aemilia
lex
Antia
lex
Iulia
lex

Cæsa
dis: id
stertit
beris
res: a
lité fin

Q

P

matici
defen
obser
do mi
pus le
pixi. Q
sum. &
exterfi
græce.
be: a de
Varro
tamen
stea m
in aliis
muner
Seru
rū græ

P

facies: a
rinus in
ut alias
singula
cum ino
a rubore
ostru: al
cabulis
Quum
& flama

Cæsare Augusto imperante/quo profectis quidem diebus finiuntur: Calen-
dis: idibus nonis: & aliis quibusdā festiuis trecēti: nuptiis autem & repotiis se-
stertii milies esse. Etiā dicit capito Atteius edictum diuine Augusti: an Ty-
berii Cæsaris non satis commemorari: quo edicto per dierū uarias solemnitas
res: a trecētis sestertiis ad usq; duo milia sumptus cœnarū propagatus ē: ut his sal-
tē finibus luxuriæ efferuescētis æstus coereret.

¶ Qui d græci ἀναλογίαν uocāt: quid cōtra ἀνωμαλίαν. Cap. XXV.

In latino sermone: sicuti in græco alii analogiam sequendam pu-
tauerunt: alii ἀνωμαλίαν. i. inæqualitatem: ἀναλογία est similitum decli-
natio: quā quidā latine proportionem uocant. ἀνωμαλία est inæqua-
litas declinationum consuetudinē sequens. duo autem græci grā-
matici illustres. Aristarchus. & Crates summa ope ille ἀναλογίαν: hic ἀνωμαλίαν
defensitauit. M. Varrōis liber ad Ciceroniē de lingua latina octauus: nullā esse
obseruationem similitum docet. Itaq; in omnibus pene uerbis consuetudinem
do minari ostendit: sicuti quum dicimus iquit lupus. lupi: probus probi: & le-
pus leporis. Item paro parauit: lauo laui: pungo pupugi: tūdo tutudi: & pingo
pīxi. Quumq; inquit a cœno. & prandeo & potio. & cœnatus sum. & pransus
sum. & potus sum dicamus. & astringor cōtra & extergor. & lauor. astringi. &
extersi. & laui dicimus. Item quum dicamus ab osci tusco græco osce tusce
græce. A gallo tamen & mauro. gallicæ & maurice dicimus. Itē a probus pro-
be: a doctus docte: sed a ratus non rare: sed alii raro dicunt: alii rarēter. Idē. M.
Varro in eodem libro Sentior inqt nemo dicit. & id per se nihil est: assentior
tamen fere omnes dicunt: Sisenna unus assentio in senatu dicebat: & eum po-
stea multi secuti: neq; tamen uincere consuetudinē potuerūt. Sed idem Varro
in aliis libris multa pro ἀναλογία tuēda scripsit. Sunt hi igitur tanq̄ loci com-
munes contra ἀναλογίαν dicere: & rursus item pro ἀναλογία.

Analo-
gia
Propor-
tio
Anoma-
lia

Raro
Rareter

¶ Sermōes. M. Frontonis/Phauorini phi de generibus colorū: uocabulisq; eo-
rū græcis & latinis. Atq; inibi color spadix/ & cuiusmōi sit. Cap. XXVI.

Phauorinus philosophus quum ad. M. Frontonem cōsularem pe-
dibus agrū uiseret uoluit me quoq; ad eum secum ire. Ac deinde
quum ibi apud Frontonē plerisq; uiris doctis præsentibus sermo-
nes de coloribus uocabulisq; eorū agerentur q; multiplex: colorū
facies: appellationes autem incertæ & exiguæ forent: plura inquit sunt Phauo-
rinus in sensibus oculorum: q̄ in uerbis uocibusq; colorū discriminata. Nam
ut alias eorum concinitates omittamus: simplices isti ruffi: & uirides colores
singula quidē uocabula multas autem species differentes habent. Atq; eam uo-
cum inopiam in lingua magis latina uideo: q̄ græca. Quippe qua ruffus color
a rubore quidē appellatus est. Sed quū aliter rubeat ignis: aliter sanguis: aliter
ostrū: aliter crocū: has singulas ruffi uarietates latina orō singulis propriisq; uo-
cabulis non demonstrat: omniaque ista significat una ruboris appellatione.
Quum tamē ex ipsis rebus uocabula colorū mutuet: & igneum aliquid dicit:
& flameū & sanguineum: & croceū: & hostrinū: & aureū. Ruffus, n. color: &

Ruffus
color

cum marmore flauo cōuenire. Sed quū sit (ita ut dixisti) flauus color uiridi & albo mixtus pulcherrīe p̄sus spumas uirētis maris, flauo marmor appellauit.

¶ Quid. T. Castritius existimauerit super Salustii uerbis & Demosthenis quibus alter Philippū descripsit alter Sertorium. ¶ Cap. XXVII.

Erba hæc sunt grauiā atq; illustria de rege Philippo Demosthēis:

ἔωρων δὲ δ' ὑπὸν Φιλίππων πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγὼν ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ δυναστείας τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον. τὴν κλεῖν κατεα γότα. τὴν χεῖρα. τὸ σκέλος πεπρωμένον. πᾶν ὅτι ἀνβουλήν μέρος ἢ τύχη τοῦ σώματος παρελεύσθαι τοῦ

το προειμένον ὄσπερ τοῖς λοιπῶν μετὰ τιμῆς καὶ δόξης ζῆν. i. uidebā etiam ipsum Philippū quocūq; certaremus pro ip̄erio p̄cipatūq; oculo effossum: humero fractū manu crureq; oblāsum: omne deniq; corporis mēbrū qđ fortūa auferre uoluiset: id ultro offerētē: ut decetero uitā cū honore & gl̄ia ageret. Hæc æmulari uolēs Salustius, de Sertorio duce i historiis ita scripsit. Magna gloria tribus milibus in hispaniā. T. Didius imp̄ator: magno usu bello marsico paratu militū & armorū fuit. Multa q; tum ductu eius quæ rapta primo p̄ ignobilitatē: deinde p̄ inuidiā scriptorū celebrata sunt cominus faciem suā ostēdebāt: aliquot aduersis cicatricibus & effosso oculo. Quo de honestamēto corporis maxie lætabat. Ne q; illis anxius: q̄ reliqua gloriosius retinebat. De utriusq; his uerbis. T. Castritius quū p̄sistaret: nōne inquit ultra naturæ modū humāæ est: de honestamēto corporis lætari. Siquidē lætitia dicitur exultatio quādam animi gaudio effere

Lætitia

uentiore euetu rerum expetitā. Quanto illud sinceriusq; & humāius: magisq; omnibus cōueniens πᾶν ὅτι ἀνβουλήν μέρος ἢ τύχη τοῦ σώματος παρελεύσθαι τοῦ το προειμένον id est omne deniq; corporis membrum: quod fortuna auferre uoluisse id ultro offerentem: ut decetero uitam cum honore & gloria ageret. Quibus uerbis ostenditur inquit. Philippus non ut Sertorius corporis de honestamento latus: qđ est inquit isolens & immodicū: sed p̄ studio laudis & honoris iacturarum damnorumq; corporis cōtemp̄tor: qui singulos artus suos fortunæ producendos daret quæstu atque compendio gloriarum.

¶ Non esse cōpertū cui deo rem diuinam fieri oporteat: quum terra mouetur uiribus. ¶ Cap. XXVIII.

Vanā esse causa uideat. quamobrē terræ motus fiant nō mō his communibus hoīum sensibus opiniōibusq; cōpertū non est: sed ne iter phisicas quidē philosophias satis cōstitit: uentorum ne ui accidāt specus hiatusq; terræ subeuntū: an aquarū subter in terrarū cauis undantiū fluctibus pulsibusue: ita ut uidēt existimasse antiquissimi græcorū: q̄ Neptunum ἐννοσιγάμον καὶ σεισχιθόνα. i. terriquaassonē: & telluri motore appellauerunt: an cuius aliæ rei causa alteriusue dei ui ac numine nondū ēt (sicut diximus) pro certo creditum. Propterea ueteres romāi cū in oībus aliis uitæ officiis: tū in constituēdis religionibus atq; in diis imortalibus aiaduerten dis castissimi cautissimiq;: ubi terrā mouisse senserāt. nūciatumue erat ferias eius rei causa edicto imperabāt. Sed dei nomen ita uti solet cui seruari ferias oporteret statuere & edicere quiescebant: ne aliū pro alio nominādo falsa reli

ἐνωβιθίου

gione populū alligarēt: eas ferias si quis polluisset: piaculoq; ob hāc rem remotus esset hostiā si deo: si deā imolabat: Idq; ita ex decreto pōtificum obseruatū M. Varro dicit: quoniā & qua ui: & per quem deorum dearumue terra tremet: incertum esset. Sed de lunæ motibus solisq; defectiōibus: non minus in eius rei cā reperienda sese exercuerūt. Quippe, M. Cato uir in cognoscēdis rebus multi studii: incerta tamen causa incuriosa: super ea re opinatus est. Verba Catonis ex originū q̄rto hāc sunt: nō libet scribere qđ in tabula apud pōtificē maximū ē quotiēs annōa cara: quotiēs lunæ aut solis lumini caligo: aut qđ obstitit: usq; a deo puifectū rōnes ueras solis & lūæ deficiētū uel scire uel dicere.

¶ Apologus æsopi phrygis memoratu non inutilis. ¶ Cap. XXIX.

Æsopus ille e phrygia fabulator haud immerito sapiēs æstimatus est: quū quæ utilia monitu suauisq; erāt: nō seuerē nō iperiose p̄cepit & censuit: ut philosophis mox est: sed festiuos delectabilesq; apologos cōmētus res salubriter ac prospiciēter animaduertas in mentes animosq; homiū cum audiēdi quadā illecebra induit: uelut hāc eius fabula de auiculæ nidulo lepide atq; iucūde p̄monet spem fiduciāq; rerū quas efficere quis possit haud unq; in alios: sed in semetipso habēdā. Auicula iquit est parua nomē est cassita: habitat nidulaturq; ī segetibus: id ferme temporis ut appetat mellis puellis iam iam plumantibus: Ea cassita in sementes: forte concesserat tempestiuiores: propterea frumētis flauescētibus pulli etiam tūc iuolucres erāt. Quū igit ip̄a iret cibū pullis quæsītū monet eos ut si qđ ibi nouæ rei fieret: dicereturue animaduertēt: idq; sibi ubi redisset: renunciarēt. Dominus postea segetū illarū filiā adolescentē uocatū & uides ne inquit hāc ematuruisse: & manus iam postulare: Iccirco die crastino ubi primum diluculabit: fac amicos adeas: & roges ueniāt: operāq; mutuā dent: & messem hāc nobis adiuuent: hāc ille ubi dixit discessit: atq; ubi rediit cassita: pulli trepiduli circūstrepere: orareq; matrem: ut statim iam properet: atq; alium in locū sese asportet. nam dominus inquit misit qui amicos rogaret. uti luce oriente ueniant & metāt. Mater iubet eos a metu ociosos esse. Si. n. domūs iqt messem ad amicos reicit crastino seges non metet: neq; necesse est hodie uti uos auferā. Die igit postero mater ī pabulū uolat/ dominus quos rogauerat opperitur: sol feruit: & fit: nihil & amici nulli erāt. Tum ille rursus ad filium amici isti iquit magnā ī partē cessatores sunt. quin potius imus/ & cognatos affinesq; nostros oramus: ut adsint cras tēpori ad metēdū: Itidem hoc pulli pauefacti matri nunciāt. Mater hortat: ut tum quoq; sine metu ac sine cura sint cognatos affinesq; nullos ferme tā obsequibiles eē ait: ut laborē capescendū nihil cōtēt: & statī dicto obediāt. Vos modo inqt aduertite: si modo quid denuo dicetur: Alia luce hortā auis in pastum profecta est/ cognati & affines operam/ quam dare rogati sunt: supersederunt. Ad postremū igitur dominus filio ualeant inquit amici cum propinquis. Afferes prima luce falces duas: unam egomet mihi: & tu capies alteram/ & frumentū nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominū mater audiuit: tempus inquit est cedendi: & abeundi:

Haud immerito sapiēs

Apologus æsopi de cassita

*Æsopi
apologus*

Cassita

*Iuolucris
implumis*

Supersederunt

& abeundi:
tur: cui
ges a c
quorū
rum m
nos ext
Hunc a
sibus q
& mem
in prom
Qu
fiunt au

fluctus
rātibus
Sed ma
triōibus
da quasi
motas: q
net. Au
depressi
ctus: q
defistete
dicimus
lari pōt.
ἐὺν αὐτῷ τοῦ
Auster u
Contra a
καὶ βορέης
Sudificu
Ab aquil
na uolu
pelli/ sur
Sicut in
terum ph
& cærule
lis libros
leum fiat
turbat. Q

Nequid expectes amicos. quod tu per te agere possis.

SECUNDVS

XXIII

& abundi: fiet nunc dubio procul quod futurum dixit. In ipso enim iam uertitur: cuius est res: non in alio: unde petiuit. Atque ita cassita nidum migravit: & seges a domino demessa est. Hæc quidem est æsopi fabula de amicorum & propinquorum leui plerumque & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent: quod ut in nobis tantum ipsis nitamur. Alia autem omnia quæ extra nos extraque nostrum animum sunt: neque pro nostris: neque pro nobis ducamus. Hunc æsopi apologum. Quod Ennius in satyris: scite admodum & uenuste uersibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt: quos habere cordi & memoriæ operæ pretium esse. Hercle puto hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm. Nequid expectes amicos. quod tu per te agere possis.

Quid obseruatum sit in undarum motibus: & quæ in mari alio atque alio modo fiunt austris flantibus aquilonibusque.

Cap. XXX.

Occurrit sapienter in undarum motu obseruatum est: quas aquilones uentis: qui quæ ex eadem cæli regione aer fluit: quas uentis faciunt in mari austris: atque africis. Nam fluctus qui flante aquilone maximi: ac creberrimi excitantur: simul ac uentus posuit sternuntur: ac confluunt: & mox fluctus esse desinunt. At non idem fit flante austro uel africo. quibus iam nihil spiritibus unquam tamen factæ diutius tumet: & a uento quidem iadudum tranquille sunt. Sed mare est etiam atque etiam undabundum. Eius rei causa esse coniectatur: quod uentis septentrionalibus ex altiore cæli parte in mare incidentes: deorsum in aquarum profunda quasi precipites deferunt. undasque faciunt non prorsus impulsas: sed uicinas commotas: quæ tantisper eructæ uoluunt: dum illius infusi desuper spiritus uis manet. Austris uero & africis ad meridianum orbis circulum: & ad partem axis infimam depressi: inferiores & humiles per suprema æquoris eunt protrudunt magis fluctus: qui erunt: & ideo non desuper laxæ: sed propulse in aduersum aquarum etiam desistente flatu retinet aliquantisper de pristino pulsu impetum. Id autem ipsum quod dicimus: ex illis quoque homericis uersibus. si quis non incuriose legat administrari potest. Nam de austris flantibus ita scripsit.

ἔνα νότος πόντος κλυδωνάει λαάων ὄθει

Auster ubi insanas urget sub saxa procellas.

Contra autem de borea: quem aquilonem appellamus: alio dicit modo.

καὶ βορέης ἀβριγενέ της μέγα κύμα κλυδωνῶν. id est.

Sudificusque altos aquilo rotat impete fluctus.

Ab aquilonibus enim qui alti supernique sunt fluctus excitatos quasi per pronam uolui dicit. Ab austris autem uis qui humiliores sunt maiore uis quadam propelli/sursum atque subiici: Id enim significat uerbum λαάων ὄθει. id est. lapidem propellit. Sicut in alio loco: λαάων ὄθει. id est. saxum sursum propellit. Id quoque aperuissimis rerum philosophis obseruatum est austris spirantibus mare fieri glaucum & cæruleum: aquilonibus obscurius atriusque. Cuius rei causam cum Aristotelis libros problematum percerpissimus. notauit. Cur austro spirante mare cæruleum fiat? Aquilone obscurius atriusque? An propterea quod aquilo minus mare per turbat. Omne autem: quod tranquillius est: atrum esse uidetur.

Cligraad

Operum est

Vndarum motus uarii

Copiam suam

Undabundum

Administrata